

Nr. 4448

ACHTZIG CHORALVORSPIELE

deutscher Meister des 17. und 18. Jahrhunderts

Orgel

80 korálelőjáték

Bevezetés

Noha ezen kötet sokrétű tartalmát gyakorlati okokból az énekek kezdősorának betűrendjében közöljük, az alábbiakban szeretnénk anyagunkat röviden zenetörténeti és formai összefüggésben is megvilágítani. A német orgonakorál történeti fejlődését Fritz Dietrich találóan bemutatta, ezért itt megleghedhetünk a legfontosabb szerzők időrendi és tájegységek szerinti táblázatos összefoglalásával:

	délnémet terület	középnémet terület	északnémet terület
17. sz. 1. fele	J. U. Steigleder J. E. Kindermann	M. Praetorius S. Scheidt >	H. Scheidemann M. Schildt
17. sz. 2. fele	J. Pachelbel >	J. R. Ahle J. Chr. Bach J. M. Bach J. H. Buttstedt A. Arnsdorf Joh. Krieger J. F. Alberti N. Vetter F. W. Zachau	M. Weckmann J. A. Reineken D. Buxtehude N. Bruhns N. Hanff D. Strungk
18. sz. 1. fele	J. K. Fischer	G. F. Kaufmann J. G. Walther J. Seb. Bach J. L. Krebs	G. Böhm V. Lübeck G. Ph. Telemann

E mesterek korálelőjátékai a következő négy csoportra oszthatók:

1. orgonakorál
2. korálfantázia
3. korálfugetta
4. korálpartita

1. Az orgonakorál

Az orgonakorál egy dallam egyszeri, teljes feldolgozása, ahol is a koráldallam legtöbbször a szopránban hangzik el. Nem szükséges, de lehetséges, hogy a kísértő szólamok az első korálsort előjátékkal vezessék be, az egyes korálsorokat pedig közjátékok kössék össze. Leginkább háromszólamúak (ha nincs pedálhasználat), vagy négyzólamúak (amennyiben pedálos a darab), ritkábban kétszólamúak (bicinium), egészen ritkán öt-, vagy hatszólamúak (57. sz.). Az orgonakorál különböző formái úgy érthetők meg legkönnyebben, ha az egyszerű négyzólamú korállététől való kisebb vagy nagyobb eltérésként tekintünk rájuk. Lapozzuk fel és vizsgáljuk meg sorban e kötet megnevezett darabjait! Scheidt 1650-es tabulatúrák könyvének darabjai (14, 17, 30, 32, 34 és 56.) egyszerű négyzólamú letétek, melyek a gyűlekezet énekének kíséretére is szolgálhatnak. A kísértő szólamok kisebb hangértékekre való felosztásával a darab elveszíti énekkísértő szerepét és „orgonakorál”-lá válik. Ezeket vagy az *alternatív*-gyakorlathoz (orgona kórus/gyülekezet váltakozására) használták, vagy a gyűlekezeti ének előjátékának szerepét is betölthették. A legegyszerűbb alakot mutatják a 4, 26 és 44. sz. darabok (2:1 mozgás), a 18 és 41. sz. (3:1), a 37 és 49. sz. (4:1) ezek mind háromzólamú manuálter feldolgozások. A 29. sz. darab pedig négyzólamú és pedálhasználatot is igényel. A 65 és 77. sz. darabban a mozgás néhány helyen a *cantus firmus*-ra is kiterjed, a 65-ben pedig egy ritmikus képlet vonul végig. A korálsorok egymástól való szinte észrevehetetlen elválasztására különösen is szép példával szolgál a 7., élénkebb mozgás esetén pedig 6, 52, 53 és 68. sz. darab. Az elő- és közjátékok imitációs karaktert is ölthetnek, erre a maga egyszerűségében is meggyőző példa a 69-es. A forma kibővítése történhet echójellegű szakaszok közbevetésével is, mint a 73 és 39. sz. darabok esetében. Scheidt óta kedvelt az orgonakorál azon típusa, ahol az első korál-

sor hosszabb előimitáció vezet be, a többi korálsort pedig csak rövidebb közjátékok választják el egymástól (5, 20, 26, 32, 45, 58, 66, 61, és 80.), a fejlettebb típusnál minden sort előimitáció vezet be (12, 35, 38, 42, 47, 51, 61, 64.). Ezek a közjátékok végül *ritornello*-karaktert is felvehetnek (25 és 57.). A *cantus firmus* váltakozva jelenhet meg két, vagy akár több szólamban is (62, 71.), esetleg kánonban (1.). E kötet 43 korálszövege közül 26-ban a *cantus firmus* a szopránban van, 12 esetben a basszusban (12, 25, 35, 36, 38, 47, 51, 53, 59, 64, 69 és 75.), egy-egy alkalommal a tenorban (71.) és az altban (57.); továbbá kettőnél a szopránban és a basszusban (62 és 75.), egyénél pedig a tenorban és a basszusban (1.). A *cantus firmus*, mint a kísérő szólamok hangzásbeli és elvi ellenpárja legtöbbször disztichen marad, de a 42. sz. darab esetében disztíve hangzik el.

2. A korálfantázia

Ez a különösen a 17. sz. végén, az északnémet iskola által kedvelt típus az orgonakorál kibővítésének tekinthető, a korál minden egyes sorának többszörös feldolgozásával, benne fugatők, echoszakaszok, kólorált részek, stb. követik egymást (22.). A korálfantázia előképe a 16. század végének motettája.

3. A korálfugetta

Ellentétben a két első „zárt” formával, a korálfugetta egy „nyitott” forma, amely nem dolgozza fel az egész korált, hanem csak bevezeti azt, amennyiben a korál első sorából (néha a másodikból is) egy technikailag legtöbbször egyszerű fugatít formát, és azt mint előjátékot használja fel. Joh. Chr. Bach fugatái valószínűleg nem mások, mint fejezetti improvizációk (11, 43, 55, 76 és 79.). Más thüringiai kismestereket az 5, 33, 40, 46, 48, 60, 67, 75. sz. darabok képviselnek. Paehelbelt pedig a 2, 23, 61-es, illetve az őrá jellemző kettős formával (ahol a fugetához egy orgonakorál kapcsolódik) a 13 és 21. sz. darabok.

4. A korálpáritia („variációs forma”)

A koráldallamra itt variációk típusa a 17. sz. második felében a világi variációk irodalmából került átvételre. (Scheidt orgonakorálciklusai ugyanis nem páritiák.)

Technikailag és szellemiségükben is hasonlítanak a világi variációkhoz, ezért inkább a házi muzsikálás területére, mint a templomba való: hangszer szempontjából pedig inkább clavicordra, mint orgonára. Majd mindegyik nélkülözi a pedált, ami gyakran csak az utolsó variációban, mint *cantus firmus* fordul elő, és legtöbbször gyengéd regisztráció illik hozzá. Ilyen variációs művek részletei a 3, 8, 10, 19, 31 és 78. sz. darabok.

Ehelyütt lehetetlen a régi orgonazene előadásának minden alapvető kérdésével foglalkozni, bizonyos dolgokra azonban szeretném felhívni a figyelmet. Minden előadás legfontosabb tényezői: a regisztráció, a tempó, a frazeálás és az artikuláció.

A regisztráció: A 22. számú kivételével a nyolcvan darab egyike sem igényli a tételen belüli átregisztrálást, ezért különösen is fontos, hogyan regisztrálunk. A klasszikus német orgonairódalom három regisztrációs lehetőséget ismer: az *organo pleno*-t, a *cantus firmus* kiemelését, és az alapregiszterek együttesét. Az *organo pleno* nem azonos a modern orgona tuttíjával, hanem a következő összeállítást jelenti: principálok (16' vagy 8-tól 4' és 2 2/3'-on keresztül a 2'-ig és tovább), a keverekkel együtt (mixtúra, scharff). Ehhez 1700 után nyelvregeiszterek és néhány ajakregiszter is társulhat, de a szolisztikus célra fenntartott karakterregiszterek soha. Az orgona minden művének, a pedálnak is megvan a maga *pleno*-ja. 19. századi orgonákon meg lehet próbálni a túlságosan erős és vastagító regiszterek elhagyásával egy elviselhető principál-mixtúra hangzást létrehozni. A régiék a *cantus firmus* kiemelésére szívesen használták egy alapjáték és egy jellegzetes aliquot-regiszter együttesét, pl. 8' és 2 2/3' vagy cimbel stb., de természetesen használható egy szép szolóregiszter is.

Alapjátékok együttesén egy 8' és egy 4', vagy egy 8' és egy 2' regiszter összeregisztrálását értjük (tehát nem több, gyenge 8' regiszter együttesét). Ezeket *cantus firmus* kíséretére és finomabb hangzású darabokhoz használták. Még ahol ez nincs is jelezve, kiemelhetjük a *cantus firmus*-t, vagy egy külön manuálon (ha az altot és a tenort a bal kéz át tudja venni), vagy 4'-t regisztrálva a pedálon (pl. a 15, 20, 28. sz. darabokban). Nincs helye azonban a túl feltűnő színeknek, az orgonának mindenekelőtt énekelnie kell!

Ami a **tempó** illeti, álljanak itt Albert Schweitzer szavai: "Abban, hogy oly sok orgonista

hibás tempót választ, és játékból nem tudja száműzni a rohanást és a nyugtalanságot, nem is annyira a hiányzó művészi belátás a hibás, mint az, hogy nem jutottak el a mélyebb összesszedettségig és idegenek maradtak a prelúdiumok és fűgák (és tegyük mi még hozzá: a koráleljátékok!) világában”.

A kezdő organistát a helyes **frazecálás**ban néhány helyen kis választóvonalak³ segítik, legtöbbször azonban a korálsorok maguk is értelmes tagolást adnak. Az **artikuláció** tekintetében legyünk takarékosabbak, mint a prelúdiumok és fűgák előadásakor, ha valahol, akkor itt jelentü egy tökéletes, éneklő legato⁴ a zene jelkét. És végül: ez a zene hasonlat, nem az adja századokon át nem muló értékét, ami önmaga, hanem amiről szól. Bárcsak a játszó és rajta át a hallgató átérzne valamit ebből az alázatból a mennyei Isten előtt!

Hermann Keller
Ford.: Gálos Miklós

- 1, Hermann Keller előszava 1938-ban íródott. Az elmúlt évtizedek zeneiörténeti kutatásai szerint Scheidt „Görlitzer Tabulaturbuch”-jának tetelei nem szolgáltak énekkísérettül. *A ford. Megj.*
- 2, Ez a barokk orgonák közül is csak az eszakiemelt orgonák esetében igaz. *A ford. megj.*
- 3, Ezek a Hugo Riemann-féle „olvasási segédvonalak”. Értelmezik a motívikus tagolást, de Riemann szerint nem kell feltétlenül „hallhatóvá” válniuk! *A ford. megj.*
- 4, Az elmúlt évtizedek zeneiörténeti kutatásai szerint a historikus (régí zene) játékmód non-legato billentést igényel. N.Cs.

A zuglóí evangélikus templom orgonája

1984-ben, az Evangélikus Teológia új orgonát kapott, s ezt a szomszédos templomban helyezték el. A Vesztfáliai Evangélikus Tartományi Egyház ajándékaként felépült orgonát Trajtler Gábor orgonaművész tervezte, mely galambot formáló alakjával Pünkösöd szimbólumaként jól egészíti ki a mennyezetet található nagyünnepi jelképeket.

Pedal	Hauptwerk	Brunstwerk
1. Subbass 16'	6. Principal 8'	14. Holzgedackt 8'
2. Principalbass 8'	7. Koppelflöte 8'	15. Rohrflöte 4'
3. Choralbass 4'	8. Oktav 4'	16. Quint 2 2/3'
4. Rauschbass 2x	9. Flöte 4'	17. Principal 2'
5. Posaupe 16'	10. Oktav 2'	18. Terz 1 3/5'
	11. Blockflöte 2'	19. Scharf 3x
	12. Mixtura 3x	20. Tremulant
	13. Trompette 8'	P+I, P+II, I+II.

Mechanikus traktúra, csúszkaládák

A budahegyvidéki evangélikus templom orgonája

Pedal	C-f'	I. manuál (Főmű) C-g'''	II. manuál (Redőnymű)	
1. Subbass	16'	5. Principal	8'	
2. Octavbass	8'	6. Hohlflöte	8'	
3. Trompette	8'	7. Praestant	4'	
4. Clairon	4'	8. Octavin	2'	
		9. Mixtura	3-4 x 2'	
			10. Bourdon	8'
			11. Salicional	8'
			12. Flauta	4'
			13. Doublette	2'
			14. Larigot	1 1/3'

Tiszán mechanikus traktúra, csúszkaládák

Budahegyvidéki Evangélikus Gyülekezet Kékgolyó utcai új temploma 2000-2001-ben épült. A templomépítési alapítvány már az épület kivitelezésével párhuzamosan megindította az orgona építésének ügyét. Az alapítvány és a gyülekezet a szakértői teendők ellátásával Gálos Miklós egyházzenei vezető bízta meg, aki a koncepciót és a diszpozíciót kidolgozta.

A 17-regiszteres orgona méretében megfelel az új templomnak, míg regiszter-összeállításában túlmutat az istenisztéleti használaton. A beépített regiszterek a hangszer sokszínűségét szolgálják, ezáltal az a barokk orgonairódalom előadása mellett - viszonylag kis mérete ellenére is - nagyobb romantikus orgonaművek megszólaltatására is alkalmas.

Az Evangélikus Kántorképző Intézet Gyakorlóorgonája

Fót

- I. manuál
1. Rohrflöte 8'
 2. Principal 4'

II. manuál

3. Holzgedackt 8'
4. Blockflöte 4'
5. Hohlflöte 2'

Pedál

6. Subbass 16'

Mechanikus traktúra, csúszkaládák

Claus Sebastian, Geesthacht, 1991

Spinét

A spinét kis asztal formájú, egyhúros, toll-pengetős billentyűs hangszer 17-18. századi elnevezése. A ma spinétnek nevezett hangszer, ötszögletű, pengetős instrumentum, a hosszabb oldalon elhelyezett billentyűzettel és erre ferdén futó húrozzattal.

A balfi evangélikus templom orgonája

A templom elkészülte után 1795. aug. 5-én Kleeblat Keresztély soproni orgonaépítő 4 dukátot (18,- ft) vett fel a gyűlekezeztől foglалópénzként az új templom részére megvásárolandó lözsi (ma Nagylózs) orgonára. A szíjhúzásos pozitívot csakhamar el is szállították Balfra, s felállították a torony nélküli templom karzatán. 1811-ben már ezt a korábbi hangszeret König Fülöp soproni orgonaépítő nem sokkal azután, hogy vándorútjáról hazatért javította és teljesen áthangolta. Egyébként bár már 1785 óta állt a karzaton ez az orgona csak 1816-ban vette először leltárba a gyűlekezet. Az 1816-os egyházlátogatási jegyzőkönyvből megtudhatjuk, hogy ez az orgona 6 regiszteres volt.

A mai orgona története (1822-)

A templom ma is álló 8 regiszteres orgonáját König Fülöp soproni orgonaépítő készítette 1822-ben. A szerződés további szövegéből megtudhatjuk, hogy König szemben a ferőmeggyesen készült hangszerével éleire szóló jóállást vállalt az orgonára. A határidőn és fizetési feltételeken túl rögzítették azt is, hogy a járandó összesen felül megkapja a régi orgonát, de csak akkor, ha az új tökéletesen játszhatóan a helyén áll. Az orgona ténispijait nagy valószínűséggel nem maga König készítette, hanem a thüringiai gothai hercegség területén élő Heinrich Müller. A külső védelem érdekében 1826-ban az orgona játszóasztalát a korabeli szokásnak megfelelően leekeszítették a közkarzattól, egyúttal egy zárat is felszereltek rá. Az or-

gona és a padsorok közötti szűk hely azonban nemcsak egy esetleg jobbműdűan tel méretű kántortanítónak okozhatott sok gondot, hanem barkinek, aki a bal oldalon elhelyezett ajtónál közelítette meg a játszóasztalt. Az orgona fejmagasságban lévő pátkányzatba ugyanis csak kellően gondos elővigyázatosság esetén nem üti be a fejét az ember. König halála után 1853 októberében már Fischpera Konrád soproni orgonaépítő végezte az orgona tisztítását, javítását és hangolását. Legközelebb 1864-ben került sor a hangszer teljes javítására. Május 5-én egy jelentősebb összeget fizettek ki Hagemann Ferenc soproni orgonaépítő részére. Az eddigi javítások, felújítások során semmilyen átalakítást vagy bővítést nem végeztek a hangszeren. 1918-ban azonban sajnos nem kerülhette el ez az orgona sem az emlékezetes ónsíp-rekvirálást. A világháború után 1926-ban Kemenesi Sándor szombahelyi orgonaépítő segédjével, Rác Sándorral a színházhoz fűvő helyett új, lábtípású fűvót készítet. Valószínű, hogy e „helyreállítás” során pótolták a homlokzati sípokot is és a Quint sípsor helyére egy *Viola di gamba* 8' regisztrert építettek be.

Az orgona 1996-98 közötti restaurálása

Az orgona restaurálási munkáit a gyűlekezet levéltárában található csaknem teljes német nyelvű iratanyag alapos áttanulmányozása, valamint a hangszer teljes átvizsgálása és felmérése előzte meg, mivel egyértelmű volt, hogy a már két évtizede használaton kívüli hangszeren az építéstől eltelt idő alatt lényeges szerkezeti és hangzásbeli átalakításokat végeztek, hiszen új fűvő került az orgonába, s az eredeti diszpozíció is megváltozott. A fent említett szerződés csakhamar előkerült, azonban az is bebizonyosodott, hogy a tervezett diszpozíció kisebb változtatással valósult meg. Nevezetesen a *Mixtur 3fach* nem kétlábás, hanem 1'-as fekvésű lett c¹, ill. c²-nél oktavrepetálással, s a pedálban tervezett *Octavbass* 8' regisztrert nem 12 síppal, hanem kétsorosán, egy 4'-as sorral felerősítve került beépítésre. Így az orgonának a tervezett 432 sípja helyett már a megépítéskor 444 db sípja volt.

A szerződés szerinti, a König által megépített és a restaurálás előtti diszpozíció (a felkövet betűk a megmaradt, esetleg átnevezett sípsorokat, míg a kurzív betűk az utólag beépített regisztrerteket jelentik):

Szerződés szerinti:

megépült:

restaurálás előtti:

Manuál:	Coppel	8'	Coppel	8'	Burdon	8'	(1822)
	Principal	4'	Principal	4'	<i>Octav</i>	4'	(1822, 1926)
	Flauta minor	4'	Flauta minor	4'	Flauta	4'	(1822)
	Quint	3'	Quint	3'	<i>Viola di gamba</i>	8'	(1926)
	Octav	2'	Octav	2'	Superoctav	2'	(1822)
	Mixtur 3fach	2'	Mixtur 3fach	1'	Mixtura	3x1'	(1822)
					<i>Aeoline</i>	8'	(1929)
					<i>Vox coelestis</i>	8'	(1929)
Pedal:	Subbass	16'	Subbass	16'	Subbass	16'	(1822)
	Octavbass	8'	Octavbass	8'	Octavbass	8'	(1822)

Az orgona restaurálása az alábbi főbb tételekből állott:

- Az orgonaszekrény toldásainak lebontása, az eredeti állapot helyreállítása;
- a szekrény és játszóasztal hibáinak kijavítása;
- a szekrény eredeti, erősen kifakult és kopott márványfestésének restaurálása ill. rekonstruálása a megmaradt mintázat és díszítések alatt fellelt színtónusok alapján hiányzó faragások pótlása;
- a játszóasztal közkarzattól való elrekesztésének restaurálása ill. rekonstruálása;
- az átalakított klaviatúra rekonstruálása;
- az orgona minden faanyagának rovarmentesítése, preventív védelme;
- az orgona alatti és környéki padlózat többszöri rovarmentesítése, preventív védelme;
- a megtalált cégfelirat restaurálása;
- a pedálklaviatúra kopott billentyűinek megfejelése;
- a teljes mechanika restaurálása;
- szellőadák és síptökek restaurálása;
- az eredeti sípok restaurálása;
- az eredeti diszpozíció helyreállítása (bővítmények eltávolítása);
- homlokzati sípok rekonstruálása, új Quint 2 2/3' készítése;
- nem javítható sípok pótlása;

- az intonáció lehetőségek szerinti rekonstruálása az érintetlen sípok alapján;
- hangolás Kimberger III. szerint.

A restaurálási munka során az eredetileg megépült diszpozíció lett helyreállítva, a regiszterek elnevezése a K ömिंगgel kötött szerződés szerinti.

Anyagiak híján nem került sor a szíjhúzásos ékfűvők rekonstruálására, csak az 1926-ban beépített lábhiprasi fűvő felújítására, illetve a tárolófűvő méreteinek csökkentésére, hogy a fűvómotor a szekrényben elhelyezhető legyen. Az orgonát díszítő zenélő anyagok lényegében csak tisztívaló lettek.

A restaurálási követően a hangszertől CD-felvétel készült.

Dr. Kormos Gyula

A fasori evangélikus templom orgonája

A fasori templom orgonáját Angster József és fia pécsi cége építette 1905 folyamán, a cég 480. opusaként. A hangszer eredetileg pneumatikus táskaladás szerkezettel készült, két manuálján és pedálján 18 regiszter volt megszálaltatható.

Az orgona II. világháborúban elszemvedett sérüléseit 1952-ben javították ki, ekkor a pedál *Violon 16'* - *Cello 8'* kombinált regiszterét a sípok levágásával egy oktávval magasabb fekvésbe helyezték. Szintén átalakították a redőnymű *Gamba 8'* sípsorát.

Az orgona legnagyobb átalakítására 1989-ben került sor. A tönkrement táskaládák helyetti elektromos kúpládás szerkezet készült, a ládák kibővítésével pedig néhány neobarokk jellegű regiszterrel bővült a hangszer.

Az ezt követő másfél évtized során - a templomban végzett nagyobb munkák miatt - a hangszer erősen elkoszolódott.

Az orgona használatlanul állt, kritisztása alkalmat adott pedál kombinált *Violon 16'* - *Cello 8'* sípsorának rekonstrukciójára, a neobarokk regiszterek stílusú sípsorokra való cseréjére, az eddig hiányzó nyelvrejiszterek beépítésére. Emellett sor került a szekrény sérüléseinek javítására, a fűvőcskák cseréjére és a billentés ólom súlyokkal történő határozottabbá tételére is.

Az orgona eredeti sípanyagából jelenleg így csak a *Gamba 8'* sípjai hiányoznak. Különös értéket ad a hangszernak, hogy eredeti homlokzati ónsípjai máig megvannak. A munkát a *Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra kft.* végezte el, a felújított orgona felszentelése 2004. május 20-án történt.

A jelenlegi diszpozíció (a másként nem jelölt regiszterek Angster, 1905):

I. Manuál	C-f ³	II. Manuál	C-f ³
Bourdon	16'	Viola principal	8'
Principal	8'	Flauta tibia	8'
Fugara	8'	Aeoline	8'
Flûte harmonique	8'	Vox coelestis	8'
Salicional	8'	Capricorno	4'
Principal octav	4'	Nasat	2 ² / ₃ '
Flauta concava	4'	Octavin	2'
Mixtura	4x	Oboe	8'
Clarinette	2 ² / ₃ '	Tremolo	új
	8'		új

Ca. 1930, újonnan beépítve

Pedal	C-d ¹
Violon	16'
Subbass	16'
Octavbass	8'
Cello	8'
	komb.
I+II	I+II sub
P+I	I+II sup.
P+II	I+I sup.
	Elektromos traktúra, kúpládák

80 korátelejőjének

1. Johann Gottfried Walther: Ach Gott und Herr
En Istenem, ha végtelen Ey, Ék:407.
2. Johann Pachelbel: Ach Gott, vom Himmel sieh darein
Lásd meg a mennyből Ék:257.
3. Georg Böhm: Ach, wie flüchtig, ach, wie nichtig
Csak halandó, elmulandó Ék:510.
4. Friedrich Wilhelm Zachau: Allein Gott in der Höh sei Ehr
A menny Urának Ék:43.
5. Andreas Nikolaus Vetter: Allein Gott in der Höh sei Ehr
A menny Urának Ék:43.
6. J.G.Walther: Allein Gott in der Höh sei Ehr
A menny Urának Ék:43.
7. J.Pachelbel: Allein zu dir, Herr Jesu Christ
NémetÉk:232.
8. J.Pachelbel: Alle Menschen müssen sterben
Minden ember csak halandó Ék:512.
9. J.Pachelbel: An Wasserflüssen Babylon
A Bárány hordja csendesen Ék:370.
10. Dietrich Buxtehude: Auf meinen lieben Gott
Az én Istenemben Ék:343.
11. Johann Christoph Bach: Aus meines Herzens Grunde
Hadd áldlak teljes szívvel Ék:93.
12. J.G.Walther: Aus meines Herzens Grunde
Hadd áldlak teljes szívvel Ék:93.
13. J.Pachelbel: Aus tiefer Not schrei ich zu dir
Mélységes mélyből kiáltunk Ék:402, 2. dallam, NÉk:299
14. Samuel Scheidt: Aus tiefer Not schrei ich zu dir
Mélységes mélyből kiáltunk Ék:402.

15. Friedrich Wilhelm Zachau: Aus tiefer Not schrei ich zu dir
Mélységes mélyből kiáltunk Ék:402.
16. Johann Kaspar Ferdinand Fischer: Christ ist erstanden
Krisztus feltámadt Ék:213.
17. S.Scheidt: Christ lag in Todesbanden
Jézus, Megváltónk sírba szállt Ék:215.
18. F.W.Zachau: Christ lag in Todesbanden
Jézus, Megváltónk sírba szállt Ék:215.
19. J.Pachelbel: Christus, der ist mein Leben
Az élet nekem Krisztus Ék:504.
20. J.G.Walther: Christus, der ist mein Leben
Az élet nekem Krisztus Ék:504.
21. J.Pachelbel: Der Tag, der ist so freudenreich
1981-es Német Ék:18.
22. Michael Praetorius: Ein feste Burg ist unser Gott
Erős vár a mi Istenünk Ék:254.
23. J.Pachelbel: Ein feste Burg ist unser Gott
Erős vár a mi Istenünk Ék:254.
24. J.G.Walther: Ein feste Burg ist unser Gott
Erős vár a mi Istenünk Ék:254.
25. J.G.Walther: Erhalt uns, Herr, bei deinem Wort
Tarts meg, Urunk, szent igédben Ék:255.
26. J.G.Walther: Erschienen ist der herrliche Tag
Felvirradt áldott, szép napunk Ék:217.
27. Ismeretlen szerző: Es ist das Heil uns kommen her
Eljött hozzánk az üdvösség Ék:320.
28. Johann Sebastian Bach: Es ist gewisslich an der Zeit
Bizony betelk az idő Ék:502.
29. Johann Ludwig Krebs: Es ist gewisslich an der Zeit
Bizony betelk az idő Ék:502.

30. Samuel Scheidt: Es wolle Gott uns gnädig sein
NÉk:280.
31. Georg Böhm: Freu dich sehr, o meine Seele
Mint a szép hívös patakra Ék:76.
32. S. Scheidt: Gelobet seist du, Jesu Christ
NÉk:23.
33. Johann Heinrich Buttstedt: Gelobet seist du, Jesu Christ
NÉk:23.
34. S. Scheidt: Gott der Vater wohn uns bei
NÉk:138.
35. J. G. Walther: Gott des Himmels und der Erden
Mennynek, földnek teremője Ék:96.
36. Heinrich Scheidemann: Gott sei gelobet und gebenedeiet
Aldassek Isten, hála jószágért Ék:304.
37. J. G. Walther: Herr Christ, der einig Gottes Sohn
NÉk:67.
38. J. Pachelbel: Herr Gott, dich loben alle wir
Úrnak szolgál, mindnyájan Ék:46.
39. G. Böhm: Herr Jesu Christ, dich zu uns wend
Úr Jézusunk, fordulj hozzánk Ék:279.
40. Johann Friedrich Alberti: Herzlich lieb hab ich dich, o Herr
Szívőli szeretlek, Jézusom Ék:362.
41. J. G. Walther: Herzlich tut mich verlangen
Ó, Krisztusfő, sok sebbel Ék:200.
42. Dietrich Buxtehude: Herzlich tut mich verlangen
Ó, Krisztusfő, sok sebbel Ék:200.
43. Johann Christoph: In dich hab ich gehoffet, Herr
NÉk:275.
44. Friedrich Wilhelm Zachau: In dulci jubilo
Hadd zengjen énekszó Ék:151.

45. J. G. Walther: Jesu, meine Freude
Jézus, boldogságom Ék:357.
46. F. W. Zachau: Jesu, meines Lebens Leben
Jézus, élte életemnek Ék:201.
47. J. G. Walther: Jesu, meine Zuversicht
Jézus én bizodalman Ék:369.
48. Andreas Arnsdorf: Komm, heiliger Geist, Herre Gott
NÉk:125.
49. F. W. Zachau: Komm, heiliger Geist, Herre Gott
NÉk:125.
50. J. G. Walther: Liebster Jesu, wir sind hier
Jézus Krisztus, itt vagyunk Ék:274.
51. J. G. Walther: Lobe den Herren, den mächtigen König der Ehren
Áldjad, én lelkem Ék:57.
52. J. G. Walther: Lobt Gott, ihr Christen, allzugleich
Jőj, Isten népe, áldjuk őt Ék:156.
53. J. G. Walther: Lobt Gott, ihr Christen, allzugleich
Jőj, Isten népe, áldjuk őt Ék:156.
54. J. G. Walther: Machs mit mir, Gott, nach deiner Güt
NÉk:525.
55. Johann Christoph Bach: Mit Fried und Freud ich fahr dahin
Már megyek békén, örömmel Ék:500.
56. Samuel Scheidt: Mitten wir im Leben sind
Életünkben szüntelen Ék:499.
57. J. G. Walther: Nun bitten wir den heiligen Geist
Jer, kérjük Isten áldott Szentlelkét Ék:232.
58. Georg Friedrich Kaufmann: Nun danket alle Gott
Jer, dicsérjük Istent Ék:40.
59. Mathias Weckmann: Nun freut euch, liebe Christen g'mein
Jer, örvendjünk, keresztyének Ék:318.

60. Andreas Nikolaus Vetter: Nun komm, der Heiden Heiland
Jõh, népek Megváltója Ék:131.
61. J.Pachelbel: Nun lasst uns Gott, dem Herren
Adjunk hátát az Úrnak Ék:336.
62. J.G.Walther: Nun lob, mein Seel, den Herren
En lelkem, áldva áldjad Ék:45.
63. J.Pachelbel: O Lamm Gottes unschuldig
Krisztus, ártatlan Bárány Ék:188.
64. J.G.Walther: O Welt, ich muss dich lassen
Már nyugosznak a völgyek Ék:113.
65. J.G.Walther: Schmücke dich, o liebe Seele
Készítsd magad, kedves lélek Ék:308.
66. Georg Friedrich Kaufmann: Valet will ich dir geben
Már búcsút vesznek tőled Ék:505.
67. Johann Krieger: Vater unser im Himmelreich
Mi Atyánk, ki vagy mennyekben Ék:72.
68. F.W.Zachau: Vom Himmel hoch, da komm ich her
Mennyből jövök most hozzátok Ék:150.
69. F.W.Zachau: Vom Himmel hoch, da komm ich her
Mennyből jövök most hozzátok Ék:150.
70. J.G.Walther: Wachet auf, ruft uns die Stimme
Harsány szó kiált az éjbe Ék:493.
71. S.Scheidt: Warum betrübst du dich, mein Herz
Encykliopadie der evangelischen Kirchenmusik (1974): 75. Oldal
72. J.G.Walther: Warum sollt ich mich denn grämen
Ó, én lelkem, mért csüggedsz el Ék:341.
73. J.G.Walther: Was Gott tut, das ist wohlgetan
Mittsten tesz, mindjó nekem Ék:348.
74. Johann Erasmus Kindermann: Was mein Gott will, gescheh allzeit
Mittsten akar énvelem Ék:332.

75. Johann Michael Bach: Wenn mein Stündlein vorhanden ist
NÉk:522.
76. Johann Christoph Bach: Wenn wir in höchsten Nöten sein
Úristen, most eléd lépek Ék:81.
77. J.G.Walther: Werde munter, mein Gemüte
Jertek, boldog énekszóval Ék:112.
78. Georg Böhm: Wer nur den lieben Gott lässt walten
Ki dolgozt mind az Úrra hagyja Ék:331.
79. Johann Christoph Bach: Wie schön leuchtet der Morgenstern
Szép, fényes Hajnacsillagom Ék:361.
80. Samuel Scheidt: Wir glauben all an einen Gott
Mi valljuk: hiszünk Istenben Ék:247.

Németh Csaba orgona-tanulmányait Trajtler Gábor vezetésével 1990-ben, a főti Evangélikus Kántorképző Intézetben kezdte, majd a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközép-iskola orgona-szakán, Szathmáry Lilla növendékeként folytatta. Orgonaművész-tanári diplomáját Ruppert István és Pálfi János tanítványaként a budapesti Zeneakadémián 2002. nyarán szerezte.

1995-től a kántorképző orgona-tanára, 2004-től a budapest-kelenföldi evangélikus gyülekezet orgonistája.

Köszönet Bence Gábornak a főti Evangélikus Kántorképző Igazgatójának, Hafenscher Károlynak a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda Igazgatójának, Dr. Finta Gergelynek a zuglói ev. templom orgonistájának, Gálos Miklósnak a fásori ev. templom orgonistájának, Győri Noéminek a budahegyvidéki ev. templom orgonistájának, Dr. Kormos Gyulának a balfi ev. templom orgonistájának és mindazoknak, akik edlétvejötteben segítettek.

Fotó: Győri Dávid
Hangmémők: Haga Kálmán
Angolfordítás: Pap Kinga
Németfordítás: Illes Adel